

Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень
УДК 81'373+811.111+347

Мись Тетяна Іванівна

старший викладач кафедри іноземних мов

Юридичного інституту

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Mys' Tetiana

Senior Lecturer at the

Department of Foreign Languages of the Law Institute,

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

ORCID: 0009-0000-7582-8214

**ЛІНГВІСТИЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ
ЮРИДИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: ІСТОРИЧНИЙ І СТРУКТУРНИЙ
АНАЛІЗ**

**LINGUISTIC FACTORS IN THE FORMATION OF ENGLISH LEGAL
COMMUNICATION: HISTORICAL AND STRUCTURAL ANALYSIS**

***Анотація.** Вступ. Англійська юридична мова є унікальним лінгвістичним феноменом, що відзначається архаїчністю, високою точністю та спеціалізованістю, зумовленою історичною спадщиною і впливом латинської та французької мов. Незважаючи на інтеграцію в професійну комунікацію, вона залишається складною для розуміння як носіями мови, так і іноземцями, що створює виклики для правозастосування та юридичної освіти.*

***Мета.** Метою статті є комплексний лінгвістичний аналіз мовних особливостей формування англійської юридичної термінології, визначення історичних, лексичних і синтаксичних чинників, що обумовлюють її*

специфіку, а також оцінка практичних наслідків архаїчності та складності юридичного дискурсу.

Матеріали і методи. У дослідженні застосовано комплекс методів: описовий, порівняльний, лінгвостилістичний аналіз, елементи контент-аналізу, а також структурний підхід. Матеріалом стали англomовні юридичні документи (зокрема контракти, нормативні акти, судові рішення), а також фундаментальні праці з юридичної лінгвістики (P. Tiersma, B. Garner, V.K.Bhatia, M.Solan). Аналіз здійснено на фонетичному, морфологічному, синтаксичному, лексичному та стилістичному рівнях. Здійснено також порівняння з українським юридичним дискурсом, на основі якого виокремлено спільні риси юридичної комунікації.

Результати. Виявлено, що юридична мова зберігає низку архаїчних мовних форм, таких як латинські і французькі запозичення, які зазнали фонетичної адаптації, мають специфічні наголоси та орфографічні відмінності, що відрізняють її від повсякденної англійської. Ці особливості служать маркерами професійної ідентичності юристів і одночасно ускладнюють доступ до правової інформації для неспеціалістів. Зазначено роль формальних кліше і повторень у підвищенні точності юридичних текстів, водночас підкреслено потребу в адаптації мови для кращої зрозумілості.

Перспективи. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку ефективних методик спрощення юридичної мови без втрати точності, удосконалення перекладу та стандартизації юридичної термінології в міжнародному правовому спілкуванні. Практичне застосування результатів дослідження сприятиме підвищенню ефективності юридичної комунікації і полегшенню доступу до правової інформації для широкої аудиторії.

Ключові слова: англійська юридична мова, юридична термінологія, юридична комунікація, правовий дискурс, фонетика юридичних термінів, юридична орфографія, юридичний стиль, англо-американське право

Summary. *Introduction. English legal language is a unique linguistic phenomenon characterized by archaism, high precision, and specialization rooted in historical influences from Latin and French. Despite its integration into professional communication, it remains complex and difficult to comprehend both for native speakers and foreigners, posing challenges in legal practice and education.*

Objective. *The aim of the article is to conduct a comprehensive linguistic analysis of the formation features of English legal terminology, identifying historical, lexical, and syntactic factors that determine its specificity, as well as to assess the practical implications of the archaism and complexity of legal discourse.*

Materials and Methods. *The study employed a combination of methods: descriptive, comparative, linguistic-stylistic analysis, elements of content analysis, and a structural approach. The material consisted of English-language legal documents (including contracts, legislative acts, court decisions), as well as foundational works in legal linguistics (P. Tiersma, B. Garner, V.K.Bhatia, M.Solan). The analysis was conducted at the phonetic, morphological, syntactic, lexical, and stylistic levels. A comparison with the Ukrainian legal discourse was also performed, based on which common features of legal communication were identified.*

Results. *It was found that legal language retains a number of archaic linguistic forms, including Latin and French borrowings, which have undergone phonetic adaptation, possess specific stress patterns and orthographic distinctions that differentiate it from everyday English. These features serve as markers of professional identity for lawyers while simultaneously complicating*

access to legal information for non-specialists. The role of formal clichés and repetitions in enhancing the precision of legal texts is noted, along with the emphasis on the need for language adaptation to improve comprehensibility.

Prospects. Further research should focus on developing effective methods to simplify legal language without loss of precision, improving translation quality, and standardizing legal terminology in international legal communication. The practical application of this research will contribute to increasing the efficiency of legal communication and facilitating access to legal information for a wider audience.

Key words: *English legal language, legal terminology,, legal communication, legal discourse, phonetics of legal terms, legal orthography, legal style, Anglo-American law*

Постановка проблеми. Більшість дослідників англійської юридичної мови відзначають її архаїчність, порівнюючи з лабіринтом.. Ці характеристики пояснюються тим, що юридична мова зберігає численні історичні форми та конструкції, які вже не вживаються в повсякденній англійській, але залишаються актуальними у правовому дискурсі. Водночас багато практикуючих юристів зазначають, що не бачать суттєвих відмінностей між мовленням під час виконання службових обов'язків і звичайним повсякденним спілкуванням, що свідчить про певну інтегрованість юридичної мови у професійну комунікацію.

З іншого боку, англійська, як міжнародна мова спілкування передбачає, що кожен, хто нею володіє, має розуміти й юридичний дискурс. Проте, англійська юридична мова залишається складною і незрозумілою як для носіїв, так і для іноземців через спеціалізовану лексику, багаточисельні синтаксичні конструкції, а також численні усталені терміни латинського чи французького походження (наприклад: «habeas

corpus, mens rea, tort, consideration»), які часто потребують додаткового тлумачення навіть для фахівців.

Крім того, юридична мова характеризується використанням повторень, формальних кліше та структур, що покликані мінімізувати неоднозначність і підвищити точність юридичних документів. Це ускладнює її сприйняття і робить юридичний дискурс недоступним для широкої аудиторії.

Отже, формування англійської юридичної термінології та мовних особливостей юридичного дискурсу є важливою науковою і практичною проблемою. Вона потребує комплексного дослідження з огляду на історичні, лінгвістичні та комунікативні фактори, що впливають на мовну специфіку юридичного стилю. Аналіз цих аспектів сприятиме підвищенню якості юридичного перекладу, уніфікації термінології та вдосконаленню правничої комунікації в міжнародному контексті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема специфіки англійської юридичної мови досліджена багатьма вченими, які розглядають її, як унікальний лінгвістичний феномен, із довгою історією та власними особливостями. Так, Mellinkoff [1] наголошував, що юридична мова вирізняється складністю та високою точністю, що є необхідними для виключення неоднозначності в правових документах. Він підкреслював історичну консервативність юридичної лексики, що надає їй архаїчного вигляду. Austin [2] відзначав, що мовне оформлення права виконує важливу регулятивну функцію у суспільстві, проте правова мова часто недоступна для непрофесіоналів через свою спеціалізованість і складність.

Інші дослідження підтверджують ці ідеї. Tiersma [3] акцентував увагу на тому, що юридична мова зберігає латинські, французькі та староанглійські елементи, які ускладнюють її розуміння для як носіїв, так і іноземців. Він вважає цю історичну спадщину одним із головних бар'єрів

доступності юридичних текстів. Garner у своїх працях [4; 5; 6] підкреслює необхідність спрощення юридичної мови задля підвищення зрозумілості правових документів, без втрати їхньої точності. Він критикує надмірну формальність, що ускладнює сприйняття юридичних текстів широкою аудиторією. Solan L.M [7] і Bhatia V. K. [8] також наголошують на важливості таких структурних особливостей юридичної мови, як повторення та формальні кліше, що забезпечують юридичну точність, але роблять тексти менш доступними для розуміння. Wydick, R. C. [9] відстоює концепцію Plain English, яка прагне максимальної зрозумілості юридичного дискурсу для широкої аудиторії, що є особливо актуальним у контексті глобалізації та міжнародної юридичної практики.

Попри значний внесок цих дослідників, залишається недостатньо вивченим комплексний аналіз мовних особливостей формування англійської юридичної термінології, що інтегрував би історичні, лінгвістичні й комунікативні аспекти. Саме цій проблемі присвячена дана стаття.

Формулювання цілей статті. Метою статті є комплексне дослідження мовних особливостей формування англійської юридичної термінології, зокрема визначення історичних та лексичних чинників, що зумовлюють її архаїчність і складність. Передбачено аналіз впливу латинських, французьких та інших запозичень на структурно-семантичні характеристики юридичних термінів, а також дослідження специфіки синтаксичних конструкцій, що застосовуються в правовому дискурсі.

Також ставиться **завдання** оцінити практичні наслідки збереження архаїчних мовних форм у сучасній юридичній комунікації, зокрема питання зрозумілості юридичної мови для професіоналів і неспеціалістів. Особлива увага приділяється аналізу спроб адаптації та спрощення юридичного дискурсу, а також розгляду сучасних підходів до ефективного

використання юридичної термінології у правозастосуванні і юридичній освіті.

Виклад основного матеріалу. Під час навчання студентів-юристів професори англійських та американських університетів приділяють особливу увагу вивченню професійної лексики, базових понять і принципів юридичних систем, основою яких є англійське загальне право, а також навчанню оформленню ключових юридичних документів. Водночас, викладачі часто недооцінюють той факт, що юридичний дискурс – це не просто набір термінів. Усна та письмова мова юриста, який працює у правовій системі Англії чи США, суттєво відрізняється від мовлення особи, що не належить до юридичної професії і не має відповідної освіти.

Mellinkoff D. наголошував, що юридична мова виконує роль «сполучного елемента союзу юристів», кожне слово якого покликане нагадувати представникам професії про спільні інтереси, що об'єднують їх у дружню спільноту і одночасно протистоять зовнішнім викликам суспільства [1]. Подібну ідею висловлювали й інші класичні мислителі: Джон Остін вважав, що юридична мова створює своєрідний «професійний код», який формує коло спеціалістів, відмежовуючи їх від нефахівців [2]. За словами Solan L.M., юридична мова є «інструментом влади та контролю», здатним як об'єднувати правників, так і ускладнювати доступ до правових знань для сторонніх [7].

У країнах із системою загального права навіть існує термін «talking like a lawyer» – «говорити як юрист», що підкреслює специфіку і відмінність юридичного дискурсу від повсякденної мови. Навіть у сучасному суспільстві специфічна вимова може слугувати маркером приналежності до певної групи. Аналогічно представники інших професій, юристи, що практикують у правових системах Англії та США, за допомогою професійної мови прагнуть відокремитися від загалу та сформувати особливу групову ідентичність.

У юридичній мові англійської системи існує низка особливостей вимови та наголосів, що суттєво відрізняє її від повсякденної англійської. Пітер Тірсма у своїй праці *Legal Language* підкреслює, що юридичні терміни часто мають унікальне фонетичне оформлення, що є характерною рисою професійного дискурсу. Наприклад, слово *plaintiff* у юридичному контексті вимовляється як /'pleɪntɪf/, хоча поза професійним колом аналогічне слово *plaintive* має інше звучання [3, р. 45]. Крім того, багато латинських термінів, що використовуються в англо-американському праві, мають адаптовану вимову: *habeas corpus* часто вимовляють /'heɪbiəs 'kɔːrpəs/, що відрізняється від класичної латинської [3, р. 47]. Тірсма також зазначає наявність варіацій у наголосах, які впливають на граматичну функцію слова, наприклад, *contract*, як іменник має наголос на першому складі, а як дієслово – на другому [3, р. 50].

У свою чергу, Браян Гарнер у *Garner's Modern English Usage* детально розглядає фонетичні особливості юридичних термінів, які часто є незрозумілими для неспеціалістів через їх відмінність від звичайної англійської вимови. Зокрема, він звертає увагу на слово *indict*, яке вимовляється /ɪn'daɪt/, що не співпадає з його правописом [6, р. 120]. Також Гарнер відзначає, що такі терміни, як *bailiff* (/ˈbeɪlɪf/) мають особливе звучання, властиве виключно юридичному контексту [6, р. 121]. Крім того, у своїй праці *Legal Writing in Plain English*, Гарнер наголошує на специфічній адаптації латинських виразів у юридичній мові, наприклад, *pro bono* вимовляється /prəʊ 'bɒnəʊ/ на відміну від класичної латини [4, р. 35].

Пітер Тірсма [3] вважає варіативність у вимові юридичних термінів традиційним маркером професійної належності, що зберігається в юридичному дискурсі протягом століть. Один із показових прикладів – специфічна вимова слова *defendant* у США. Замість стандартного [dɪ'fendənt] юристи часто використовують варіант [dɪ'fendænt], у результаті

чого множина defendants може звучати як defend ants (що в дослівному перекладі може означати «захищай мурах»). Тірсма пояснює це явище тим, що викладачі права, прагнучи звернути увагу студентів на поширену орфографічну помилку (defendant часто помилково пишуть як defendent), навмисно підкреслювали вимову останнього складу. Згодом студенти, намагаючись імітувати мовні звички професорів і «говорити як юристи», почали наслідувати це наголошення. Така вимова згодом поширилася й серед журналістів і телеведучих, навіть попри те, що більшість із них не мають юридичної освіти [3, р. 52]. Або інший приклад – у своїй книзі Тірсма зазначає, що термін subroena, який походить з латини, у юридичній практиці США традиційно вимовляється як /sə'ri:nə/, хоча з огляду на його латинське походження можна було б очікувати іншу вимову. Це свідчить про те, як юридична професія формує власні мовні норми, що відрізняються від загальноприйнятих.

У сфері орфографії юридичні терміни зазвичай не відрізняються у написанні від слів загального вжитку. Втім, цікавими є приклади таких слів, як license/licence – у британському англійському існує розмежування: licence як іменник і license як дієслово, тоді як у американському англійському обидва варіанти пишуться як license. Аналогічно, у британській системі для слова practice/practise іменник і дієслово мають різне написання, у США ж їх правопис збігається. Також у правовому дискурсі звертають увагу на відмінності в написанні слів judgment та judgement: у юридичних документах переважає варіант без літери “e” – judgment, хоча в загальній англійській мові може зустрічатися і варіант із “e”. Крім того, слова defense (американський варіант) та defence (британський варіант) чітко вказують на юрисдикційні відмінності в орфографії. Відомий лінгвіст і дослідник юридичної мови Tiersma, P. M. підкреслює, що такі орфографічні особливості є наслідком історичного розвитку різних правових систем і відображають потребу у стандартизації,

що допомагає уникати неоднозначностей у юридичних текстах [10, pp. 112–117]. Так, у рішенні Верховного суду Великої Британії у справі R (on the application of Miller) v Secretary of State for Exiting the European Union UKSC 5 простежується суворий офіційний мовний стиль, який підтримується також через чітку фонетичну артикуляцію юридичних термінів у процедурній мові. Це сприяє однозначності висловлювань і запобігає двозначності [11].

У пунктуації юридичних текстів часто трапляються відхилення від загальноприйнятих граматичних норм, що відображає специфіку юридичного стилю. Зокрема, у переліках перед сполучником «and» у англomовних правових документах, часто опускають так звану «оксфордську кому», хоча в загальному стилі її рекомендують ставити. Це пояснюється прагненням до лаконічності, а також усталеною традицією юридичного письма, де певні конструкції набувають фіксованої форми. Наприклад, у типовому англomовному заповіті можна зустріти фразу «rest, residue and remainder» без коми перед сполучником «and», що підтверджує цю тенденцію [5]. Такий підхід забезпечує сталість і юридичну точність формулювань. Подібна практика також характерна для найменувань юридичних фірм, де прізвища партнерів перераховуються без коми перед сполучником «&», наприклад, «Watson, Farley & Williams». Це є елементом корпоративного стилю, який підкреслює єдність бренду і уникає зайвої пунктуаційної фрагментації.

Отже, ці пунктуаційні особливості слід розглядати не як граматичні помилки, а як усталені мовні норми, притаманні юридичному дискурсу, які сприяють точності й однозначності правових текстів.

Перед тим як розглядати особливості юридичного стилю, слід зазначити, що стиль мовлення чи письма характеризується вибором одного з багатьох варіантів, який найкраще передає думку автора. Проте, говорячи про англomовний юридичний дискурс, необхідно визнати, що професійний

юрист, як правило, віддасть перевагу стилю, який є для нього більш звичним, навіть якщо він менш зрозумілий широкому колу осіб. Серед характерних рис цього стилю Bhatia, V. K. виокремлює використання довгих речень. Проаналізувавши текст British Courts Act 1971 року, вияснили, що найкоротше речення містило десять слів, а найдовше – 179 слів, при цьому середня довжина речення становила близько восьми слів [8, pp. 9–10].

Причиною використання надмірно довгих речень у юридичних документах є прагнення вмістити всю необхідну інформацію в одне завершене речення. Законодавці стверджують, що якщо положення закону та умови їх виконання будуть викладені у кількох окремих реченнях, це може призвести до хибного тлумачення. Можливо, такий підхід пояснюється побоюванням, що формулювання умови в окремому реченні створить підґрунтя для твердження, що ця умова не належить до попереднього положення закону. Внаслідок цього практикуються не просто довгі, а надзвичайно складні речення, що містять кілька підрядних конструкцій. За даними Bhatia, V. K. [8], у British Courts Act 1971 року середнє речення містило 2,86 підрядних речень, а деякі речення налічували до дев'яти підрядних конструкцій.

Подібна тенденція спостерігається і в інших сферах юридичного письма. Наприклад, у судовій практиці США часто зустрічаються складні процесуальні документи, де одне речення може містити численні посилання на різні правові норми та виключення, що робить їх важкими для розуміння. Аналогічно, у патентному праві США заяви на патенти можуть бути сформульовані як одне складне речення, що підвищує ризик відмови через неточності або надмірну складність [13].

Іншою характерною рисою англomовного юридичного дискурсу є багатослівність, що полягає у використанні сталих словосполучень замість більш простих і лаконічних форм. Ця тенденція сприяє підвищенню

формальності текстів, проте може ускладнювати їх розуміння для непрофесіоналів. Зокрема, у договорах, укладених на основі Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (CISG), багатослівність проявляється у формулюванні: "The Seller undertakes to deliver the goods which conform to the specifications set forth in the annex hereto, including but not limited to quality, quantity, packaging, and shipment terms". Цей підхід мінімізує ризики непорозумінь у правовідносинах [14].

Для ілюстрації багатослівності юридичного дискурсу нижче подано порівняльну таблицю формулювань, які є типовими для англomовних правових документів, та їхніх спрощених еквівалентів. Більшість з них використовуються з метою підвищення формальності, точності або традиційної риторики, однак можуть ускладнювати сприйняття і переклад юридичних текстів(див.таблицю1)

Таблиця 1

Приклади юридичних конструкцій та їх спрощення

№	Юридичне формулювання	Спрощений варіант	Коментар
1	prior to	before	Архаїчна конструкція для офіційності.
2	subsequent to	after	Уживається в контрактах; ускладнює сприйняття.
3	in the event that	if	Зайва складність у простій умові.
4	by reason of	because of	Формальність без зміни значення.
5	render assistance	help	Використовується для підвищення «ваги» дії.
6	bring to a conclusion	end	Поширене у звітах і рішеннях.
7	the party of the first part	we / the seller / the tenant	Складна конструкція замість займенника чи іменника.
8	including but not limited to	such as	Юридична формула для запобігання закритому переліку.

9	hereinafter referred to as	from now on called	Архаїзм, що зберігається в контрактах.
10	cease and desist	stop	Фразеологізм із формального листування.
11	null and void	invalid	Двочленна конструкція для однозначності.
12	indemnify and hold harmless	protect from liability	Стандартна формула в страхових і майнових договорах.
13	not limited to, but including	including	Повторне підсилення, зазвичай надмірне.
14	the aforementioned / the said / the above-named	mentioned earlier	Уживаються для посилання, замість простих займенників.
15	rest, residue and remainder	what's left	Приклади риторичних повторів у заповідях.

Джерело: власна розробка

Peter Tiersma підкреслює, що хоча надмірну багатослівність юридичних документів слід пом'якшувати, повністю відмовлятися від усталених фразеологізмів не варто, оскільки вони забезпечують юридичну точність і передбачуваність формулювань. Прикладом є традиційні заголовки заповітів, де використання синонімів «Will and Testament» має історичне та практичне значення [3].

Helen Gubby також відзначає, що багатослівність є однією із стилістичних рис юридичного дискурсу, що часто проявляється у вживанні багатослівних фраз, які замінюють прості слова або прийменникові конструкції, що робить юридичні тексти формальнішими, але менш доступними для широкої аудиторії [15].

Для порівняння, подібні стилістичні риси – формальність, багатослівність, обережне юридичне формулювання – спостерігаються і в українському правничому дискурсі. У таблиці нижче наведено приклади з

українських нормативно-правових актів та їхні англійські відповідники з коментарями щодо спільних лінгвістичних характеристик. (див. табл. 2).

Таблиця 2

Порівняльна таблиця: Українські та англійські юридичні формулювання

№	Українське формулювання (джерело)	Англійський аналог	Спільні риси / коментар
1	«Органи державної влади... в межах повноважень...» [16, ст. 19]	within the limits of their authority and as prescribed by law	Багаточленна конструкція, юридична точність через повторення дій.
2	«...зобов'язані діяти лише на підставі...»	on the basis of legal authority only	Архаїчний зворот для підкреслення законності дії.
3	«...відповідно до умов договору, вимог законодавства...» [17, ст. 193]	in accordance with the terms of the agreement and applicable legislation	Формальний стиль, притаманний договірній лексиці.
4	«...у спосіб, визначений документацією...» [18]	in the manner prescribed by the documentation	Технократична формула, аналогічна загальному праву.
5	«...зміна або припинення прав та обов'язків» [19, ст. 14.1.36]	to amend or terminate rights and obligations	Класичний юридичний шаблон у визначеннях.
6	«...не може суперечити... моральним засадам суспільства» [19, ст. 203]	shall not contravene public morals or public policy	Ідеологічна складова права; традиційне юридичне обмеження.
7	«...забезпечити рівність прав незалежно від...» [20]	without distinction as to... (race, sex, language, etc.)	Формальний список дискримінаційних ознак, спільний міжнародним актам.

Джерело: власна розробка

Отримані результати підтверджують, що лінгвістичні особливості юридичного дискурсу мають важливе значення для розуміння соціокультурної функції права. Це дає можливість глибше осмислити роль мови у формуванні професійної ідентичності юриста.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті комплексного дослідження мовних особливостей формування англійської юридичної комунікації було підтверджено, що юридична

мова є унікальним лінгвістичним феноменом, який характеризується значною архаїчністю, багат шаровістю лексики та складністю синтаксичних конструкцій. Збереження численних латинських, французьких та староанглійських елементів створює особливу мовну атмосферу, яка відокремлює юридичний дискурс від повсякденного мовлення, підкреслюючи професійну ідентичність правників

Водночас, ці ж особливості ускладнюють розуміння юридичних текстів, як для неспеціалістів, так і для носіїв мови, що породжує потребу в адаптації та спрощенні юридичної комунікації без втрати точності і юридичної сили документів. Аналіз фонетичних, орфографічних та синтаксичних особливостей, а також вивчення позицій провідних дослідників засвідчили, що юридична мова виконує водночас функції регуляції, ідентифікації професійної спільноти та контролю доступу до правових знань.

З урахуванням історичних, лінгвістичних і комунікативних факторів, подальші дослідження мають бути спрямовані на уніфікацію термінології, удосконалення правничої комунікації та розробку методик викладання юридичної мови, що сприятиме підвищенню ефективності юридичної практики в міжнародному контексті. Це, у свою чергу, має полегшити доступ до правових знань широкому колу користувачів та сприяти прозорості і зрозумілості юридичних текстів.

Література

1. Mellinkoff, D. *The Language of the Law*. Boston: Little, Brown, 1963.
2. Austin, J. *The Province of Jurisprudence Determined*. London : John Murray, 1832.
3. Tiersma, P. M. *Legal Language*. Chicago : University of Chicago Press, 1999.

4. Garner, B. A. Legal Writing in Plain English. Chicago : University of Chicago Press, 2001.
5. Garner, B. A. The Redbook: A Manual on Legal Style. 3rd ed. St. Paul : West Publishing, 2013.
6. Garner, B. A. Garner's Modern English Usage. 4th ed. Oxford : Oxford University Press, 2016.
7. Solan, L. M. The Language of Judges. Chicago: University of Chicago Press, 1993.
8. Bhatia, V. K. Analysing Genre: Language Use in Professional Settings. London: Longman, 1993.
9. Wydick, R. C. Plain English for Lawyers. 5th ed. Durham: Carolina Academic Press, 2005.
10. Tiersma, P. M. Parchment, Paper, Pixels: Law and the Technologies of Communication. Chicago: University of Chicago Press, 2010.
11. UK Supreme Court. R (on the application of Miller) v Secretary of State for Exiting the European Union [2017] UKSC 5. URL: <https://www.supremecourt.uk/cases/docs/uksc-2016-0196-judgment.pdf> (дата звернення: 01.06.2025).
12. Pressman, D. Patent It Yourself. 19th ed. Berkeley: Nolo, 2021.
13. Putman, W. H., Albright, J. Legal Analysis and Writing. 4th ed. Boston: Cengage Learning, 2015.
14. United Nations Commission on International Trade Law. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG). URL: https://uncitral.un.org/en/texts/salegoods/conventions/sale_of_goods/cisg (дата звернення: 01.06.2025).
15. Gubby, H. Legal English. London : Routledge, 2004.
16. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

17. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18–22. Ст. 144.
18. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 груд. 2015 р. № 922-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 9. Ст. 89.
19. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
20. Про державну службу : Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст. 43.

References

1. Mellinkoff, D. (1963). *The language of the law*. Boston, MA: Little, Brown.
2. Austin, J. (1832). *The Province of Jurisprudence Determined*. London: John Murray.
3. Tiersma, P. M. (1999). *Legal Language*. Chicago: University of Chicago Press.
4. Garner, B. A. (2001). *Legal Writing in Plain English*. Chicago: University of Chicago Press.
5. Garner, B. A. (2013). *The Redbook: A Manual on Legal Style*. 3rd ed. St. Paul: West Publishing.
6. Garner, B. A. (2016). *Garner's Modern English Usage*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press.
7. Solan, L. M. (1993). *The language of judges*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
8. Bhatia, V. K. (1993). *Analysing genre: Language use in professional settings*. London: Longman.
9. Wydick, R. C. (2005). *Plain English for lawyers* (5th ed.). Durham, NC: Carolina Academic Press.

10. Tiersma, P. M. (2010). *Parchment, paper, pixels: Law and the technologies of communication*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
11. UK Supreme Court (2017). *R (on the application of Miller) v Secretary of State for Exiting the European Union* [2017] UKSC 5 [online]. Available at: <https://www.supremecourt.uk/cases/docs/uksc-2016-0196-judgment.pdf>.
12. Pressman, D. (2021). *Patent it yourself* (19th ed.). Berkeley, CA: Nolo.
13. Putman, W. H., & Albright, J. (2015). *Legal analysis and writing* (4th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.
14. United Nations Commission on International Trade Law (n.d.) *United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*. Available at: https://uncitral.un.org/en/texts/salegoods/conventions/sale_of_goods/cisg.
15. Gubby, H. (2004) *Legal English*. London: Routledge.
16. Konstytutsiia Ukrainy: *Zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254k/96-VR*. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 1996, № 30, st. 141.
17. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: *Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. № 436-IV*. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 2003, № 18–22, st. 144.
18. Pro publichni zakupivli: *Zakon Ukrainy vid 25 hrudnia 2015 r. № 922-VIII*. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 2016, № 9, st. 89.
19. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: *Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. № 435-IV*. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 2003, № 40–44, st. 356.
20. Pro derzhavnu sluzhbu: *Zakon Ukrainy vid 10 hrudnia 2015 r. № 889-VIII*. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 2016, № 4, st. 43.